

Kag Suyat ni Apostol Pablo
SA MGA TAGA EPESO

**KAG MGA PA-UNÁNG BISAYA TUNGÓR
SA SUYAT NI APOSTOL PABLO**

SA MGA TAGA EPESO

Kag suyat nak kalí ay imáw kag sinuyat ni Apostol Pablo mga 30 tu-ig pagkatapos sa kamatayon ni Hesús (Kag tu-ig tong ingsuyat kalí ni Apostol Pablo ay ingbibilang nak 60 A.D.). Gingsuyat kalí ni Apostol Pablo sa mga tawo sa syudad it Epeso nak nagtutu-o kang Kristo. It katóng kapanahunan ni Apostol Pablo kag Epeso ay nasasakop it Probinsya it Asya. Katóng lugár nak it kató ay ingtatawag nak Probinsya it Asya ay rutó sa bansà nak ngasing ay atò ingtatawag nak Turkey. It kató, kag Epeso ay mayaman ag nabantog dahil sa marakóng templo it diosa it mga taga Roma nak kag ngayan ay Diana. (Sa Griyego kag ngayan it kalí ay Ártemis. Basaha kag Binuhatan 19:23-31.)

Halí sa suyat ni Apostol Pablo ida ingpapakusog kag mga nagtutu-o kang Kristo. Gingparomrom nidá sinrá nak sa hulí kag tanáng butáng sa langit ag dutà ay apisanon it Diós sa irayom it gahóm ni Kristo. Ida ra ingparomrom kag mga lahì it Hudyo ag mga bukò Hudyo nak sinrá ay parehong gingpasag-uli it Diós sa Ida sarili parayan kang Kristo. Ag dahil dilí sinrá ra mismo ay nagpasag-uli-án sa usa'g-usá. Ingsilingan ra patí nidá sinrá nak perming hinâ kag gahóm it Diós para buligan sinrá nak magpaninrugan sa inra pagtu-o laban sa pag-atake ni Satanás.

KAG SUYÓR IT EPESO

Kag Mga Pa-unáng Bisaya 1:1-2

Kag Ispirituhanong Pagpakama-ado Natò kang Kristo 1:3-14

Kag Pagpasalamat ag Pagpangamuyò ni Apostol Pablo
1:15-23

Kag Bag-óng Pagpangabuhî kang Kristo 2:1 - 3:21

Kag mga Laygay Para sa mga Nagtutu-o kang Kristo 4:1 - 5:21

Kag mga Laygay Para sa Myembro it Panimayáy
sa Inra Pagpasakop sa Usa'g-Usá 5:22 - 6:9

Kag Ingtata-ó it Diós Bilang Panglaban

ag Pangprotekta kang Satanás 6:10-20
Kag Katapusán it Suyat 6:21-24

KAG MGA PA-UNÁNG BISAYA

1 ¹⁻² Mga pinalanggang sinakupan it Diós^a sa banwa it Epeso,^b kamóng mga matutom sa inro pagtu-o nak nagpapakig-usá kang Kristo Hesus.

Kabáy pang mapasa-inró kag kalu-oy ag katimunungan nak halín sa Diós nak atò Tatay ag kang Gino-ong Hesu-Kristo.

Akó si Pablo, nagíng usáng Apostol ni Kristo Hesus kumporme sa kabubut-on it Diós, kag nagsusuyat it kalí.

KAG ISPIRITUHANONG PAGPAKAMA-ADO NATÒ KANG KRISTO

³ Dayawon kag Diós nak imáw kag Diós ag Tatay it atò Gino-ong Hesu-Kristo. Sidá kag nagta-ó sa atò it tanáng ispirituhanong pagpakama-ado halín sa langit, dahil sa atò pagpakig-usá kang Kristo. ⁴ Bag-ó pa matuga kag langit ag dutà, gingpíli-éy Nidá kitá nak magíng Ida parayan sa atò pagpakig-usá kang Kristo, pramas magíng bala-an ag wayá't masisilíng laban sa atò sa Ida atubangan. Dahil ngani sa pagpalanggà it Diós, ⁵ gingbu-otéy Nidá nak kitá ay a-aku-on bilang Ida mga anák^c parayan kang Hesu-Kristo kumporme sa Ida kagustuhan ag kabubut-on. ⁶ Kadâ adayawon natò Sidá dahil sa Ida mahimaya-ong ka-aduhan nak Ida ingpakità sa atò parayan sa pagpakig-usá sa Ida pinalanggang Anák. ⁷⁻⁸ Dahil sa atò pagpakig-usá kang Kristo ag parayan sa Ida rugô, kitá ay natubós ag pinatawar sa atò mga salâ.^d Abáng rakô talagá kag ka-aduhan nak gingbuhos sa atò it Diós, patí kag ka-ayam ag pagka-intyende nak Ida gingpa-ayám sa atò. ⁹ Ngani, gingpa-ayaméy Nidá sa atò kag Ida plano nak Ida atuparón parayan kang Kristo. Kalí kag plano nak dati ay wayâ Nidá gipa-ayamán sa tawo, kumo ginusto Nidá nak ipahadag kalí

^a1:1-2a o “mga santos it Diós.”

^b1:1-2b Sa Binuhatan 18:18-21 ag 19:1-41 puyde natong basahon kag tungór sa pagtunâ ni Apostol Pablo it ida pagministeryo sa Epeso.

^c1:5 “kitá ay a-aku-on bilang Ida mga anák” sa Así nak bisaya kag “mga ampon” sa pagsalin it bisaya por bisayang Griyego. Sa kultura it katóng kapanahunan ni Apostol Pablo kag inra pag-ampon sa usáng anák ay “bilang tunay nak anák.”

^d1:7 Sa Hebreo 9:11-22 basaha ninró kag tungór sa rugô ni Kristo Hesus ag kag pagpatawar it Diós sa kasal-anan.

sa atò sa ngasing yang. ¹⁰ Kalí kag Ida plano. Sa tamang oras nak Ida gingtérmino, apisanon Nidá kag tanán sa langit ag sa dutà sa irayom ni Kristo. ¹¹ Dahil sa atò pagpakig-usá kang Kristo, gingpili ra kitá it Diós nak magíng Idá bag-ó pa sa primerong panahón. Imáw kalí kag plano it Diós nak naghihimò it tanán kumporme sa Ida kabubut-on. ¹² Gingtuman Nidá kalí agór kamíng mga lahi it Hudyo nak unang nagsalig kang Kristo ay magta-ó it kadayawan sa Diós nak Mahimaya-on. ¹³ Ag kamó rang mga bukò Hudyo ay nagtu-o ag ingpakig-usá it Diós kang Kristo it katóng narunggan ninró kag kamatu-uran nak imáw kag Ma-adong Balitá nak nagrayá sa inró it kaluwasan. Kadâ ingtaw-an kamó it Diós it ingpromisang Ispíritu Santo bilang tanrà nak kamó ay Iday mga anák. ¹⁴ Ag kag pagtinér it Ispíritu Santo sa atong tanán nak nagtutu-o sa Ida kag pamatu-or nak mapapasa-atò kag tanáng gingpromisa it Diós sa Ida mga anák. Matutupár kalí sa oras nak akumpletuhon Nidá kag pagtubós sa tanán nak nagíng Idá, ag parayan dilí madadayaw kag Diós nak Mahimaya-on!

KAG PAGPASALAMAT AG PAGPANGAMUYÒ NI APOSTOL PABLO

¹⁵ Kadâ nganì, katóng narunggan nakò kag tungór sa intro pagtu-o kang Gino-ong Hesús ag sa intro pagpalanggà sa Ida tanáng sinakupan, ¹⁶ wayâ igtutungón kag akò pagpasalamat sa Diós para sa inró, ka-ibahan kag akò pagromrom sa inró sa bawat akò pangamuyò. ¹⁷ Nak kabáy pang kag Diós it atò Gino-ong Hesu-Kristo, nak imáw kag Mahimaya-ong Tatay ay ataw-an kamó it ka-ayam ag kahadagan parayan sa Ispíritu Santo agór lalo pang gadór ninró makilaya Sidá. ¹⁸ Ag kabáy pang pahadagon it Diós kag intro mga isip pramas ma-ayaman ninró kung ni-o kag Ida ibáng mga ingpromisa nak intro ingpapa-abot dahil kamó ay gingtawag nak magíng Idá mga katawuhan, imáw ra kag rakóng ka-aduhan nak intro apanubli-ón bilang Ida mga sinakupan, ¹⁹ ag patí kag Ida rakóng gahóm para sa atò nak nagtutu-o sa Idá, kag gahóm nak indí kayang abutón it isip it tawo. Kalíng rakóng gahóm ²⁰ ay imáw kag Ida ginggamit it katóng gingbanhaw Nidá si Kristo bag-ó gingpa-ingkór Sidá sa bandang tu-ó Nidá rutó sa langit.^e ²¹ Rutó si Kristo ay yabáw sa tanáng mga pinunò, mga nagrurumaya, mga nagpapa-iray, mga naggagahóm, ag tanáng mga ingtataw-an it importansya ngasing ag sa pala-abuton

^e1:20 Kag gustong bisayahon it mga bisaya nak, “gingpa-ingkór Sidá sa bandang tu-ó it Nidá” ay si Hesús ag Diós ay a-usá it balór ag karapatán.

pa. ²² Gingbutáng it Diós kag tanán sa irayom it gahóm ni Kristo ag Sidá kag gingbutáng nak pinunò sa tanáng nagtutu-o sa Idá.^f ²³ Ngani tuyár sa tawo, kitá kag tuyár sa yawas Nidá ag Sidá kag Pinaka-uyo. Ag bilang yawas ni Kristo, kitá ay Ida ginggagahumán, kumo Sidá yang kag nagtata-ó it kabuhì ag naggagahóm sa ni-o mang butáng abér hari-ín mang lugár.

KAG BAG-ONG PAGPANGABUHÎ KANG KRISTO

Kag Ka-aduhan it Diós sa Atò Bilang Makasal-anang Tawo

2 ¹ It katóng wayâ pa kamó nagtu-o kang Kristo, kamó ay minatáy sa pagmuyat it Diós dahil sa inro pagsuwáy ag mga salâ, ² nak inro nakasanayan sa inro pagpangabuhî tuyár sa inro mga ka-ibahan dilí sa kalibutan nak wayâ nagpapati sa Diós. Nagpapa-ulipon ra kamó kang Satanás⁸ nak imáv kag naggagahóm sa mga maya-ot halí sa ibabaw it dutà. Hasta ngasing sidá gihapon kag naggagahóm sa mga tawo nak nagsusuwáy sa Diós. ³ Dati, kitáng tanán ay kabilang sa tuyár nak mga tawo ag nagpapangabuhì kumporme sa gusto it atò makasal-anang pagkatawo. Gingsunór natò kag mga maya-íng hanrom it atò yawas ag ka-isipán. Kadâ it kató, kag atò tan-á apagtu-án ay kaparusahan pareho sa apagtu-án it tanáng naghihimò it kaya-inan.

⁴ Pero, abáng rakô kag kalu-oy ag pagpalanggà sa atò it Diós, ⁵ nak abér minatayéy kitá sa pagmuyat Nidá dahil sa atò mga salâ, gingtaw-an gihapon kitá it bag-óng kabuhì ka-ibahan ni Kristo. Ngani parayan sa ka-aduhan it Diós sa atò ay naluwás kitá. ⁶ Ag parayan sa atò pagpakig-usá kang Kristo Hesús, kitá ay pay gingbanhaw it Diós ka-ibahan ni Kristo ag gingpa-ingkór sa Ida tupár rutó sa langit. ⁷ Inghimò Nidá kalí, pramas ipakità sa pala-abutong panahón nak wayá't katapusan kag Ida indí mayabawán nak ka-aduhan ag pagpalanggà sa atò parayan kang Kristo Hesús.

⁸ Dahil sa ka-aduhan it Diós kitá ay naluwás parayan sa atò pagtu-o kang Kristo, bukò dahil sa atò nahimò. Kalí ay regalo, ⁹ bukò suhoy para sa atò ma-adong binuhatan, kadâ wayá kitá it rasón nak magmarakô sa atò sarili. ¹⁰ Kumo Diós yang kag nagpabag-ó sa atò, dahil sa atò pagpakig-usá kang Kristo Hesús. Ag gingtuman Nidá kalí

^f1:22 o “simbahan.”

⁸2:2 o “pinunò.”

pramas maghimò kitá it ma-ado, kumporme sa Ida na-unang plano nak atò ipangabuhî.

Kag Nahanungór sa mga Tawo nak Ingbag-ó it Diós

¹¹ Kadâ, kamó nak natawo bilang bukò Hudyo,^h romromá ninró kag inro dating kahimtangan. Kamó ay gingmamali-ít it mga lahi it Hudyo, kumo mata-as kag inra pagmuyat sa inra sarili dahil sinrá ay gingpatuli kumporme sa Kasugu-án ni Móises it. Pero kamó nak wayâ gipatuli ay inra ingsisilíng nak bukò kabilang sa katawuhan it Diós, abér kag pagtuli ay pangliwás yang nak buhat it tawo.ⁱ

¹² Romromá ra ninró, nak it kató kamó ay buyág kang Kristo, bukò kanunot sa piniling banwa it Israél, bukò ka-ibahan sa nagbaton it nakasugtanang promisa it Diós, wayá't pag-asa ag mayadó sa Diós.

¹³ Pero sa ngasing, dahil sa inro pagpakig-usá kang Kristo Hesús, kamóng mga dating asa mayadó sa Diós ay ingpayungot parayan sa rugô ni Kristo. ¹⁴ Ag kamó ay nakapayungotéy sa Diós dahil si Kristo kag parayan kung pa-unó kamóng mga bukò Hudyo ag kamíng mga lahi it Hudyo ay gingpasag-uli-éy sa usa'g-usá. Ida ingpag-usáy kitáng ruháng lahi parayan sa pagba-óy sa atò kahangit, nak pay tuyár sa padér nak nagbuyág sa atò, nak Ida ginggubâ. Gingtuman Nidá kalí parayan sa Ida yawas tong Sidá ay namatáy sa krus, ¹⁵ dahil tong namatáy Sidá sa krus ay Ida gingba-óy sa atò kag mabug-at nak obligasyon nak tumanon kag tanáng sugò ag reglamento sa Kasugu-án ni Móises,^j Ngani ingba-oyéy Nidá kalíng obligasyon pramas ahumanón Nidá nak magíng usáng bag-óng katawuhan nak nagpakig-usáy sa Idá kag atò dating ruháng lahi. Kadâ bilang resulta, kitá ay Ida ingpasag-uli-éy sa usa'g-usá. ¹⁶ Ag bilang bag-óng katawuhan, kitá ra ay ingpasag-uli ni Kristo sa Diós parayan sa

^h2:11a o "Hentíl."

ⁱ2:11b GLOSARYO: Sa kultura it mga lahi it Hudyo tunà tong ing sugò it Diós si Abrahám ag ida mga ka-ibahang kayake nak magpatuli, tuyár kag inra ing susunór. (Henis 17:9-14, 21:4) Ag kalí ay ka-umir ray sa mga reglamento nak ingta-ó it Diós kang Móises sa pagliwás ninrá sa Ehipto. (Exodo 12:43-51) Pero kag inra kustombre ay pagkalipas it wayóng adlaw nak natawo kag anak nak kayake ay kinahangyán nak tuli-onéy. Kalí kag tanrà nak sidá ay kabilangéy sa mga katawuhan it Diós.

^j2:15 It kató kag mga bukò Hudyo ag kag mga lahi it Hudyo ay nahangít sa usa'g-usá, dahil tungór sa mga lahi it Hudyo, sinrá ay abáng strikto sa inra pagsunór sa Kasugu-án ni Móises, pero kag mga bukò Hudyo ay bukò.

Ida pagkamatáy sa krus. Ag parayan ra sa Ida pagkamatáy ay Ida ingba-óy kag atò kahangit sa usa'g-usá.

¹⁷Ngani, nagpa-alí si Kristo pramas ibantalà kag Ma-adong Balità nak nagrayá it katimunungan sa inróng mga bukò Hudyo nak mayadó sa Diós, ag sa among mga lahi it Hudyo nak mayungot sa Idá. ¹⁸Dahil parayan kang Kristo, kitáng tanán ay puydeng magpayungot sa Diós nak Tatay parayan sa pagbulig it a-usáng Ispírito Santo.^k

¹⁹Kadâ kamóng mga bukò Hudyo, waya-éy kamó gimumuyate nak mga ibáng lahi ag mga taga ibáng lugár, kundí kamó ay kabilangéy sa sinakupan it Diós ag pay membro it Ida panimayáy. ²⁰Ag kinâ ay dahil kamó ay nagpatéy sa tudlò it mga apóstoles ag mga propeta tungór kang Kristo. Kadâ ngasing kitáng tanán ay tuyaréy sa mga parti it usáng gingtugrok sa pundasyon nak imáw kag mga apóstoles ag mga propeta. Ag si Kristo Hesús ay tuyár sa pinaka-importanting parti, tuyár sa bató nak pampatibay sa bayáy.¹ ²¹Parayan rilíng bató, kag tanáng parti it bayáy ay nagtibay habang gingpapasigò pramas magíng bala-an nak istaran it Gino-o. ²²Ngani dahil sa inro pagpakig-usá kang Kristo, kamó ra ay kabilangéy sa tanáng Ida ingpapag-usá pramas magíng istaran it Diós parayan sa Ispírito Santo.^m

Kag Pagserbisyo ni Pablo sa mga Bukò-Hudyo

3¹ Pag akò a-isipon kag rakóng ka-aduhan it Diós sa inró, akó, nak si Pablo ay padayon nak nagpapangamuyò para sa inró habang akó ay nakakulóng alang-alang sa akò pagpalapnag it Ma-adong Balità tungór kang Kristo Hesús sa inróng mga bukò Hudyo.ⁿ

²Siguradong narúngganéy ninró kag tungór sa responsibílad nak ingtugyan it Diós sa akò nak magrayá sa inróng bukò Hudyo it mensahe tungór sa Ida ka-aduhan. ³Diós mismo kag nagpahadag

^k2:18 o “a-usáng Ispírito.”

^l2:20 Sa kapanahunan ni Apostol Pablo, maramong mga bayáy it mga lahi it Hudyo ay inghumán sa bató. Inggwá ra it usáng bató nak pinaka-importante sa tanán nak imáw kag unang ingbutáng sa usáng kanto bagó tuna-an kag pagpatugrok sa paggamit it ibáng mga bató. Kadâ kalíng unáng bató ay imáw kag nagpapatibay sa bayáy. Sa Isáias 28:16, Zecárias 10:4, Mateo 21:42 ag Binuhatan 4:10-11 puyding basahon ninró kung hari-ín ingmimitlang kag tungór kang Kristo nak ingpapatuyar sa bató nak nagpapatibay sa bayáy.

^m2:22 o “Ispírito.”

ⁿ3:1,8 o “Hentíl.”

sa akò it kalíng Ida plano para sa inró, nak dati wayâ pa Nidá gipahadagan sa tawo. Nasuyatéy nakò kalí it pahapyaw yang sa inró, ⁴ ag kung basahon ray ninró, mababa-óy ninró kag akò pagka-intyendi tungór raháng plano nak ginghamán it Diós parayan kang Kristo. ⁵ Kalí kag plano nak dati wayâ gipahadagan it Diós sa mga henerasyon it atò mga ginikanan. Pero sa ngasing, parayan sa Ispírito Santo, gingpahádagéy Nidá kalí sa amò nak Ida bala-an nak mga apostoles ka-ibahan ra kag mga propeta. ⁶ Imáw kalí kag Ida plano: kamóng mga bukò Hudyo ay nagkaka-inggwáy it parehong pribilehiyo namong mga lahì it Hudyo, dahil kamó ay nagpakig-usáy kang Kristo Hesús tong nagtu-o kamó sa Ma-adong Balità. Kadâ nganì kamó ay ingpakig-usáy sa amò pramas mapanublì it pagpakama-ado it Diós. Nganì kamó, ka-ibahan namò, ay nagíng usáng katawuhan nak ingtatawag nak “yawas ni Kristo.” Ag ka-ibahan ra namò, kamó ay mabaton it tanáng gingpromisa it Diós sa atong mga nagpapakig-usá kang Kristo.

⁷ Para sa akò, dahil sa ka-aduhan ag rakóng gahóm it Diós, akó ay Ida ingtaw-an it pribilehiyo nak magigíng sugu-ón Nidá, nak magrayá it kalíng Ma-adong Balità. ⁸ Nganì, dahil sa ka-aduhan it Diós, akó nak pinaka-kubós sa Ida mga sinakupan ay ingtaw-an it pribilehiyo nak ibantalà it kalíng Ma-adong Balità sa mga bukò Hudyo tungór sa indî matugkar nak pagpakama-ado ni Kristo. ⁹ Usa pa, kag Dios nak Nagtuga it tanán ay imáw ra kag nagta-ó sa akò it pribilehiyo nak ipa-ayám sa tanán kung pa-unó Nidá atumanon kalíng plano, nak tunà pang gadór it katóng una ay wayâ Nidá gipahadagán sa tawo. ¹⁰ Ingtuman Nidá kalí pramas parayan sa atò nak nagtutu-o kang Kristo, ay ma-ayamanéy it tanáng pinunò ag nagrurumaya sa kalangitán kag maramong katitingayáng pagpakità halín sa ka-ayaman it Diós. ¹¹ Kalí kag Ida plano bag-ó pa matuga kag langit ag dutà, nak Ida gingtuman parayan kang Kristo Hesús nak atò Gino-o. ¹² Kadâ dahil sa atò pagpakig-usá kang Kristo ag parayan sa atò pagtu-o sa Idá, puyde kitáng magpayungot sa Diós nak indî matahap ag wayá't pagruha-ruha. ¹³ Nganì, gingpapangabáy nakò sa inró nak indî kamó mawar-an it pag-asa dahil sa akò na-a-agumang hirap alang-alang sa inró, kumo parayan dilí ay mata-as kag pagmuyat sa inró it mga tawo.

Kag Pangamuyò ni Pablo para sa mga taga Epeso

¹⁴ Pag abalik-balikan nakò kalíng tanáng mga pagpakama-ado sa atò, akó ay nayuhór ag nadayaw sa Diós nak atò Tatay ¹⁵ nak imáw kag inghalinán natong tanán bilang Ida pamilya sa langit ag dutà. ¹⁶ Ag nagpapangamuyò akó nak halín sa Ida katitingayáng gahóm ay kabáy pang pakusugon Nidá kag inro bu-ót parayan sa Ispírito Santo, ¹⁷ pramas padayon nak magtinér si Kristo sa inro tagipusu-on parayan sa inro pagtu-o sa Idá. Kabáy pang kag inro pagpalanggà sa Diós ag sa usa'g-usá ay magrayom pa ag matibay, ¹⁸ agór ka-ibahan namong tanán nak mga sinakupan it Diós ay maka-intyendi nak gadór kamó kung pa-unó't yapar, habà, ta-as ag rayom kag pagpalanggà ni Kristo para sa atò. ¹⁹ Ag kabáy pang mababatyagán ninró kalíng Ida indí matugkar nak pagpalanggà, pramas makità nak kamó ay nagsusunór sa tanáng ka-ayam ag ka-aduhan it Diós.

²⁰ Kag tanáng kadayawan ay sa Diós nak inggwá't saráng nak mahihimò it yabáw pa sa tanáng atò ging-i-isip ag ginghahagar, kumporme sa Ida rakóng gahóm nak naghihiwas sa atong tanán.

²¹ Sidá ra kag madadayaw sa tanáng ka-aduhan nak Ida ingpakità parayan sa atong mga nagtutu-o sa Idá,^o ag parayan kang Kristo Hesús, sa tanáng pagbalhin-balhín it atò mga linahì hastáng sa wayá't katapusan. Dayawon Sidá. Kabáy pa.

KAG MGA LAYGAY PARA SA MGA NAGTUTU-O KANG KRISTO

4 ¹ Ngani, bilang usáng priso dahil sa akò pagserbisyo sa Gino-o, akò kamó inglalaygayán it ma-ado nak magpangabuhî kamó it angay bilang mga tinawag nak magsunór sa Idá. ² Magíng mapa-inubuson, mabu-ot, mapasensyahon ag matinis-anon sa inró pagpinalangga-án sa usa'g-usá. ³ Atinguha-on nak gadór ninró nak kag pagkaka-usá nak ingtata-ó it Ispírito Santo ay perming rahâ sa inró, agór magíng ma-ado kag inró pagsinunranan.

⁴ Tanán kitá nak ingpakig-usáy kang Kristo ay tuyár sa usáng yawas kung hari-ín kag a-usáng Ispírito Santo. A-usá ra kag atò pag-asa tong gingtawag kitá it Diós. ⁵ Inggwá kitá it usáng Gino-o, usáng pagtu-o, usáng pagbawtismo, ⁶ ag usáng Diós nak Tatay natong tanán. Sidá kag naggagahóm sa atong tanán, naghihiwas sa tanán ag nagtitinér sa tanán.

^o3:21 o “simbahan.”

⁷ Ugaling sa ka-aduhan ni Kristo, kada usá sa atò ay gingtaw-an it kanya-kanyang abilidad kumporme sa Ida gustong ita-ó sa ató.

⁸ Tuyár ra kinâ kag gingpasuyat it Diós sa Sagradong Kasuyatan nak:^P

“It katóng nagpagto Sidá sa mata-as nak lugár,

gingrayá Nidá kag maramong bihag,

ag nagpanagtag Sidá it mga regalo sa Ida mga katawuhan.”^Q

⁹ (Ni-ó kag gustong bisayahon it tong “nagpagto Sidá sa mata-as nak lugár?” Kag gustong bisayahon it kinâ ay nagpilhíg anay Sidá dilí sa kalibutan. ¹⁰ Ag Sidá nak nagpilhíg ay imáw ra kag nagbalik sa ibabaw it tanáng kalangitán agór Sidá kag magahóm sa tanán-tanán.)^r

¹¹ Sidá ra kag nagta-ó it mga abilidad sa Ida mga sinakupan. Kag ibá ay Ida ingtaw-an it abilidad nak magserbisyo bilang apostol,^s kag

P6:8a Kag nakasuyat sa Salmo 68 ay tungór sa usáng hari nak nagra-óg sa gera. Ag pagkapa-uléy nidá, sinrá it ida mga kasimanwa ay nagkikinasadya. Sa inra pagkinasadya, sinrá ay nagka-inggwá it parada nak papagto sa Baguntór it Sión sa tungâ it Syudad it Herusalém. Ag kag ida mga ingbihag ay ingnunót sa parada. Sa Salmo 68 kag hari nak ingpapatunguran ay kag Gino-ong Diós. Ugaling dilí sa Epeso 4:8 kag hari nak manrara-og nak ingpapatunguran ni Apostol Pablo ay si Kristo.

^Q4:8b Salmo 68:18.

^r4:9-10 Kalíng bisaya nak “Sidá” ay si Kristo kag ingpapatunguran. Sa Epeso 1:20-21 puyde nínróng basahon kag tungór kang Kristo tong Sidá ay nagpagto sa kata-as-ta-asan ag kag tanán ay ingpasakop sa Idá.

^s4:11a GLOSARYO: Kag “apostol” ay usáng tawo nak ingsugò nak magrayá ag magpalapnag it importanting mensahe sa ibá. Una sa Biblia, kag bisaya nak “apostol” ay tawag sa doseng tagasunór ni Hesús nak Ida ingpilì bilang mga manugpamatu-or tungór sa Idá. Ugaling mas maramong tawo kag ingtawag ni Apostol Pablo nak “apostol”, magíng kayake o kabade man. Kalí sinrá kag unang ingtugyanán nak magpalapnag it Ma-adong Balità pagkatapos it pagkamatáy ag pagkabanhaw ni Hesús.

ibá bilang propeta,^t kag ibá bilang manugbantalà it Ma-adong Balità,^u ag kag ibá bilang pastór^v ag manunudlò.^w ¹² Ingtá-ó Nidá kalíng mga tuyár nak abilidad sa atò nak Ida mga sinakupan pramas magíng hanrà kitá sa pagserbisyo sa Idá it ma-ado. Ag para mapakusog ra kag pagtu-o natong tanán bilang yawas ni Kristo, ¹³ hastáng magka-usá kitáng tanán sa pagtu-o ag wayá't kakuyangán sa atò pagkakilaya sa Anák it Diós. Pramas magíng husto kag atò pag-i-isip ag kag atò pamatasan ay magíng ma-ado permi pareho kang Kristo. ¹⁴ Kung tuyaréy kitá it kinâ ay déy buko-éy kitá tuyár sa mga ma-intik nak anák nak maralíng lukuhon it iba't-ibáng pagtudlò nak bukò tamà. Buko-éy ra kitá tuyár sa mga nagpaparaya-rama sa mga bayór, o tuyár sa mga ingpapalir it hangin nak pabag-ó-bag-ó kag ingpapagtu-án. Dahil indi-éy kitá pabag-ó-bag-ó it isip ag marayhán it ibáng panudlò it mga tuso ag manlulukong tawo nak lihís kag ka-isipán. ¹⁵ Kundí, kitá ay dapat nak magbisaya ag magpangabuhí kumporme sa kamatu-uran, habang nagpapalangga-án sa usa'g-usá, ag sa tanáng atò paghiwas si Kristo yang nak gadór kag atò perming ingpatuyaran, nak imáw kag atò Pinaka-uyo. ¹⁶ Ag parayan sa

^t4:11b GLOSARYO: Kag “propeta” ay usáng tawo nak inggamhán it Diós ag ingtawan it mensahe para sa Ida mga katawuhan. Kadâ puyding tawagon sinrá nak mga “manugbisaya it Diós.” Maramong beses kag mga propeta nak ingmitlang sa Yumang Kasuyatan ay sinrá kag ingpa-una it bisaya tungór sa matatabò sa pala-abutong panahón. Pero maramong beses sa kapanahunan ni Apostol Pablo ag ibáng mga apostoles, kag inra mga mensahe ay bukò yang tungór sa pala-abuton, kundí inggwá it laygay o pahadag halín sa Diós para sa mga nagpapanimatì.

^u4:11c GLOSARYO: Kag “manugbantalà it Ma-adong Balità” ay nagbabantalà sa mga tawo tungór kang Hesu-Kristo pramas a-inganyuhón sinrá nak magtu-o sa Idá ag maluwas. It katóng kapanahunan ni Apostol Pablo kag tuyár nak mga manugbantalà it Ma-adong Balità ay naglilibot sa iba't-ibáng lugár pramas magrayá it mga tawo sa pagtu-o. Sa ibáng pagsalin it bisayang Griyego kag tuyár nak tawo ay ingtatawag nak “Ebanghelistá” dahil sinrá ay nagbabantalà it “Ebanghelyo”, nak imáw kag “Ma-adong Balità” sa atò pagsalin.

^v4:11d Kag bisaya nak “pastór” ay halín sa bisayang Latin halín sa Italya, ag kag gustong bisayahon ay kag “manugbantay ag manug-agsam it hadop,” lalong-lalo kag mga karnero. Kadâ, kag mga ingtatawag nak pastór, kag inra responsibilidad ay mag-alagà ag maglaygay sa mga nagtutu-o kang Hesu-Kristo pramas magíng matibay kag inra pagtu-o. Ag parayan sa inra paglaygay, sinrá ay pay nagtata-ó it ispirituhanong pagka-on sa tawo nak imáw kag pay tuyár sa pag-agsam it pastór sa ida mga karnero.

^w4:11e GLOSARYO: Kag “manundlò” ay usáng tawo nak nagtutudlò ag naglalaygay sa mga nagtutu-o kang Hesu-Kristo tungór sa kamatu-uran tungór sa Diós ag kung ni-o kag inra dapat himu-on bilang ma-adong tagasunór ni Hesu-Kristo.

Ida gahóm, kitá bilang mga parti it Ida yawas ay tuyár sa tanáng parti it yawas it tawo nak nakasugrong ag nagkaka-usá sa tamang lugár parayan sa mga ugát, pramas maghiwas it tamà para magrakò ag magkusog. Kadâ kung kitáng mga nagtutu-o kang Kristo ay magíng mapinalangga-on sa usa'g-usá, lalo pang atumanon natò kag responsabilidád nak Ida itugyan sa atò. Ag magíng matibay pa kag atò pagtu-o ag mas lalong maka-usá kitá parayan sa Ida pagbulig.

¹⁷ Kadâ, ngasing bilang Apostol it Gino-o inglalaygayán nak gadór nakò kamó nak indi-éy kamó magpatuyar sa maya-ing pamatasan it intro mga kasimanwang bukò Hudyo^x nak nagpapangabuhî kumporme yang sa inrá wayá't puyós nak ka-isipán. ¹⁸ Kag inra ka-isipán ay naruruyman. Sinrá ay mayadô sa Diós ag wayâ sa inrá it bag-óng kabuhì nak halín sa Idá. Kalí ay dahil sa inra kawar-an it pagkakilaya sa Idá, dahil sa katugasan it inra tagipusu-on. ¹⁹ Sinrá ay waya-éy it hudâ, kadâ kag inra pagpangabuhî ay punó't kalaw-ayan, tanáng klase't kaya-inan ag kahakugán. ²⁰ Pero kamó, bukò tuyár kag intro natun-an tungór kang Hesu-Kristo. ²¹ Siguradong narúngganéy ninró kag tungór sa Ida ag bilang mga nagpakig-usáy sa Idá, kamó ay natudlu-anéy it kamatu-uran nak sa Ida yang makikità. ²² Ngani, bada-ey ninró kag intro dating pagkatawo ag pagpangabuhî nak nagsusunór sa intro maya-ing isip, kumo imáw kag nagpapangluko ag nagsisirà sa intro pagkatawo. ²³ Ag imbis nak kinâ bag-uhá ninró kag intro ka-isipán, ²⁴ ag tumana kag bag-óng pagpangabuhì nak halín sa Diós. Sa tuyár nak parayan makikità nak kag intro pagpangabuhì ay nagbag-óy kumporme sa kamatu-uran. Ag kag intro pamatasan ay magigíng matarong ag bala-an tuyár sa Diós.

²⁵ Kadâ, tungnéy ninró kag pagbinakák sa usa'g-usá ag mag-umá it klaro, dahil kitáng tanán nak nagtutu-o kang Kristo ay nagíng usá bilang pay mga parti it usáng yawas. ²⁶ Pag nahahangit kamó, ayâ giparaya-rama sa intro kahangit ag magkasalâ. Ayâ giparugaya kag intro kahangit it subra sa usáng adlaw. ²⁷ Ayâ gitaw-i ra it lugár si Satanás nak magrayá sa inró sa kasal-anan. ²⁸ Kag tawo nak dating nagpapanakaw ay dapat índi-éy magpanakaw, kundî sidá ay dapat nak magtrabaho sa tamang parayan para magka-inggwá't kità parayan sa ida sariling kusóg. Kalí ay agór sidá ay makakabulig sa mga nagkikinahangyán. ²⁹ Ayâ gipasugti nak maya-in kag magliwás sa intro yubà, kundî katóng ma-ado yang nak makakabulig sa tawo agór makakata-ó it ka-andu-án sa mga nakakarungóg. ³⁰ Ayâ

^x4:17 o "Hentil."

gitaw-i't kalisór kag Ispíritu Santo it Diós nak imáw kag tanrà nak akumulituhon Nidá kag pagtubós sa inró sa katapusan. ³¹Wagita ninró kag tanáng pagpahimot, kahangit, impitó, pag-inukawán, pagpanglibák ag abér ni-ong klaseng kaya-inan. ³²Kundí kamó ay magíng mabu-ot, maluluy-on ag mapinatawarón sa usa'g-usá, tuyár sa pagpatawar it Diós sa inró parayan kang Kristo.

5¹Kadâ ngasing, bilang mga pinalanggang anak it Diós, patuyare ninró Sidá, ²ag magpangabuhî nak nagpapalangga-án sa usa'g-usá tuyár sa pagpalangga ni Kristo sa atò. Gingpakità Nidá kalí sa atò it katóng ginghalar Nidá kag Ida kabuhî ag namatáy para sa atò, bilang usáng mabangyong halar sa Diós.

³Kadâ payadô nak gadór kamó sa tanáng klasing imoralidád ag ibá pang malaw-ay nak paghiwas, patí tanáng kahakugán, dahil kalíng tanán ay bukò angay sa mga sinakupan it Diós. ⁴Imáw ra kag mga bisaya nak malaw-ay ag wayá't puyós, patí mga pangíntrimis nak inggwá't rayáng kabastusán nak bukò ma-ado, kundí magíng mapinasalamaton kamó sa Diós. ⁵Dahil ayaméy ninró nak kag mga naghihimò it imoralidád, mga naghihimo it malaw-ay nak paghiwas, ag mga hakóg, nak ginghuhumáng pay dios-diosan kag inra ginghahakugán, ay indí maka-agom it pagharì ni Kristo ag Diós. ⁶Ag ayâ gipaluko sa mga nagsisilíng nak bukò salá kunó kung inghihimò ninró kag mga tuyár. Dahil kag mga naghihimò it tuyár nak kaya-inan ay atugpa-án it rakóng kahangit it Diós nak kinâ sinrá ay mga suwa-íl. ⁷Kadâ ngani ayâ kamó gi-ibá sa tuyár ninrá, ⁸dahil dati kamó ay nagpapangabuhî sa karuymanan pero ngasing nak nagpakig-usáy kamó sa Gino-o, kamó ay asa kahadaganéy. Kadâ patuyare ninró kag pamatasan it mga nagpapangabuhî sa kahadagán. ⁹Dahil kag bunga it mga nagpapangabuhî it tuyár ay ma-ado, matarong ag matu-or. ¹⁰Sa tanáng inro inghihimò, siguraduhang kag Gino-o ay namumu-ót. ¹¹Ag indí mag-ibá sa mga naghihimò it maya-in nak pay asa karuymanan, kundí ipakitá sa inra nak maya-in kag inra inghihimò ag dapat magbag-ó.

¹²Dahil kag inra mga inghihimong maya-in it patagô ay kahuhudà. Abér sa pagmitlang pa yang it kinâ ay kahuhuda-éy!

¹³Pero kag tanán nak nahahadagan ay nakikità kung ni-o kag ma-ado ag bukò, ¹⁴dahil kag tanán ay nakikita-éy nimó pag kalí ay nahahadaganéy. Tuyár kinâ kag ingsilíng sa usáng kanta sa Sagradong Kasuyatan tungór sa mga naghihimò it ya-in,

“Batì! Ikáw nak nagkakatuyog;

Bangon! Ikáw nak pay minatáy;
ag apahadagon ni Kristo kag imo kabuhì.”

¹⁵ Kadâ magrahan kamó sa inro pagpangabuhì ag ayâ gipatuyare kag mga wayá't ayám, kundî kag mga di ka-ayam halín sa Diós. ¹⁶ Permi ninróng himu-on kag ma-ado dahil sa kalíng mga panahón maramong tawo kag naghìhimò it maya-in. ¹⁷ Nganì ayâ kamó patuyár sa mga pay wayá't isip, kundî ayamá kung ni-o kag kabubut-on it Gino-o. ¹⁸ Ayâ ra gipakayinango dahil imáw kalí kag masirà sa inro kabuhì. Imbis nak kinâ, mapunô kamó it Ispíritu Santo, ¹⁹ ag magkinanta it mga salmo, himno ag kantang pagdayaw sa Gino-o, habang kag inro tagipusu-on ay nagkaka-inggwá permi it kanta para sa Idá. ²⁰ Ag sa tanáng oras, magpasalamat kamó sa Diós nak Tatay para sa tanáng butáng, sa pangayan it atò Gino-ong Hesu-Kristo.

²¹ Dapat ma-ayam kamó magpahinunor sa usa'g-usá nak inggwá't pagtahor kang Kristo.

KAG MGA LAYGAY PARA SA MYEMBRO IT PANIMAYÁY SA INRA PAGPASAKOP SA USA'G-USÁ

Kag mga Laygay Para sa Mag-asawa

(Colosas 3:18-19)

²² Mga kabade, magpasakop kamó sa inro mga asawa tuyár sa inro pagpasakop sa Gino-o, ²³ kumo kag kayake ay tuyár sa uyo it ida asawa, tuyár kang Kristo nak Pinaka-uyo natong mga nagtutu-o sa Idá. Ag Sidá ra kag Manluluwás natò bilang pinaka-yawas Nidá. ²⁴ Ag tuyár sa pagpasakop it mga nagtutu-o kang Kristo, kag mga kabade ra ay dapat magpasakop sa inra asawa sa tanáng butáng. ²⁵ Mga kayake, palángga-a ninró kag inro asawa tuyár sa pagpalanggà ni Kristo sa atòng mga nagtutu-o sa Idá, ag ginghalar Nidá kag Ida sarili alang-alang sa atò, ²⁶ pramas ahimu-on Nidá kitá nak Ida mga bala-an nak sinakupan, kumo kitá ay nagíng limpyoy sa Ida pagmuyat parayan sa atò pagpati sa mga bisaya it Diós. ²⁷ Inghimo Nidá kinâ agór kitáng tanán nak nagtutu-o sa Ida ay Ida amuyatan nak bala-an ag wayá't masisíling laban sa atò, tuyár sa usáng nobya nak kaguganda ag wayâ nak gadór it kapuya-án ag kakuyangán. ²⁸ Kadâ imáw ra kamóng mga kayake, dapat ninróng palangga-ón kag inro asawa tuyár sa inro pagpalanggà sa inro sarili. Sa kamatu-uran, kag kayaking nagpapalanggà sa ida asawa ay nagpapalanggà ra

sa ida sarili. ²⁹ Ayam natò nak wayá't tawong nahahangit sa ida sarili, kundí ida kalí gingriripara ag gingpapalanggà. Kalí ay tuyár sa ginghihimò ni Kristo sa atong mga nagtutu-o sa Idá, ³⁰ kumo kitáng mga nagtutu-o sa Ida ay tuyár sa mga parti it Ida yawas. ³¹ Ag inggwá't ingsilíng sa Sagradong Kasuyatan nak, “Kalí kag rasón kung asing inabada-an it kayake kag ida tatay ag nanay agór sidá ay makipag-usá sa ida asawa, ag sinráng ruhá ay magigíng usá.”^y ³² Marayom talagá kag gustong bisayahon it kalí— kalí bagáng akò ingsisilíng ay nahanungór kang Kristo ag sa atong mga nagtutu-o sa Idá. ³³ Pero inggwá ra gihapon kalí it gustong bisayahon para sa mga mag-asawa. Imáw kalí: kamóng mga kayake, bawat usá sa inró ay dapat magpalanggà sa inro sariling asawa tuyár sa inro pagpalanggà sa inro sarili. Ag kamó rang mga kabade ay dapat tahuron kag inro asawa.

Kag mga Laygay Para sa mga Anák ag mga Tatay

(Colosas 3:20-21)

6 ¹ Mga anák, tumana ninró kag inro mga maguyang dahil kamó ay nakipag-usá kang Gino-ong Hesús, ag kumo kalí ra kag tamá. ² Ingsilíng sa Sagradong Kasuyatan, “Tahura kag inro tatay ag nanay.” Kalí kag primerong sugò nak inggwá't raying promisa nak nagsilíng, ³ “pramas magigíng ma-ado kag inro kabuhì ag mayawig pa kag inro pagpangabuhì halí sa dutà.”

⁴ Ag mga tatay, ayâ ra ninró gipaka-istriktuhé kag inro mga anák sabaling sinrá ay magribilde, kundí paragku-á sinrá parayan sa ma-adong pagtudlò ag pagdisiplina kumporme sa kabubut-on it Gino-o.

Kag mga Laygay Para sa mga Ulipon ag mga Amo

(Colosas 3:22 – 4:1)

⁵ Mga ulipon, sunra ninró kag inro mga amo rilí sa kalibutan nak inggwá't pagpa-ubós ag rakóng pagtahor nak hugót sa tagipusu-on, tuyár sa inro pagserbisyo kang Kristo. ⁶ Magíng masinunranon kamó, bukò yang kung sinrá ay hinâ nak nagmumuyat ag bukò yang pakitang tawo pramas mamut-an ninrá kamó, kundí'y hugót sa inró tagipusu-on bilang kamó'y mga ulipon ni Kristo nak nagtutuman sa kabubut-on it Diós. ⁷ Serbisyuhe kag inro amo it hugót sa inro tagipusu-on, dahil Gino-o mismo kag inro gingsiserbisjuhán,

^y5:31 Henesis 2:24.

bukò kag tawo. ⁸ Ag ayam ra ninró nak kag ma-adong buhat nak ginghihimò it tawo ay imáw ra kag ida mababaton halín sa Gino-o, ulipon man o bukò.

⁹ Kamó ra nak mga amo, pakita-i it ma-ado kag inro mga ulipon. Tungnéy kag pagpanghadlok permi sa inra dahil ayam ninró nak kitáng tanán ay inggwá it a-usáng Amo sa langit ag kalí Sidá ay wayá it pinili-án.

KAG INGTATA-Ó IT DIÓS BILANG PANGLABAN AG PANGPROTEKTA KANG SATANÁS

¹⁰ Sa panghulí, kalí kag akò ibisaya sa inró. Perming pakusuga kag inro pagtu-o sa Gino-o parayan sa Ida pagbulig ag sa rakóng gahóm nak Ida ingtata-ó. ¹¹ Tuyár sa sundalo nak nagsusoksok it ida tanáng armas pramas maggeray, gamita ninró kináng gahóm nak ingtata-ó it Diós bilang pinaka-armas ninró pramas kuntrahón kag mga tinusong plano ni Satanás laban sa inró. ¹² Dahil ayam ninró, bukò tawo kag atò kalaban kundî kag indî makitang mga pinunò, mga nagrurumaya ag mga naggagahóm sa tanáng naghiihimò it kaya-inan dilí sa kalibutan. Ngani, kag atò kalaban ay mga maya-ot nak nagrarayá it kaya-inan dilí sa ibabaw it dutà. ¹³ Kadâ ngani, dapat nak gamiton ninró kag tanáng gahóm nak ingtata-ó it Diós bilang pinaka-armas ninró agór makakalaban kamó sa oras it subida pramas pagkatapos it kalí, kamó ay makakapaninrugan nak manrara-og. ¹⁴ Ngani, magpaninrugan kamó pareho sa sundalo. Kag inro dapat isoksok bilang panghagkos ay kag inró pagsunór sa kamatu-uran. Ag kag inro dapat gamiton bilang panagáng sa rughan ay kag inro pagpangabuhî nak tadlóng. ¹⁵ Patí ipangsoksok ra sa inro sikí kag mga sandalyas, nak kag gustong bisayahon ay magíng hanrà permi sa pag-eksplikár it Ma-adong Balità tungór kung pa-unóng kag tawo ay puyding magpasag-ulì sa Diós. ¹⁶ Ag ka-ibahan it kinâ, panghuyte ninró kag inro pagtu-o, tuyár sa paghudót it inro damót sa panagáng pramas magpayong sa mga nagrarayab-rayab nak mga odyong nak imáw kag mga pagtintár ag pagbinakák ni Satanás. ¹⁷ Ag bilang panagáng sa inro uyo, inro ra isoksok kag pay helmet nak imáw kag inro kasiguruhán nak kamó ay naluwaséy parayan kang Kristo. Gamita ra kag mga bisaya it Diós bilang espada nak nagrarayá it gahóm it Ispíritu Santo ¹⁸ Ag sa tanáng oras permi kamóng magpangamuyò parayan sa bulig it Ispíritu Santo, abér ni-o

kag inro ahagaron. Magíng listo kamó ag perming magpursigé sa pangamuyò para sa tanáng sinakupan it Diós.

¹⁹ Pangamuyu-án ra ninró akó nak kada bisaya nakò ay ataw-an akó it Diós it tamang ibisaya pramas indí akó mahadlók nak magpalapnag it kamatu-uran tungór kang Kristo nak hinâ sa Ma-adong Balità, nak dati ay wayâ gipahadagán it Diós sa tawo.

²⁰ Kag pagpalapnag it kalíng Ma-adong Balità sa tawo ay ingtugyan sa akò. Ag dahil dilí, akó ay nakakadina sa ngasing halí sa prisuhan. Kadâ kinahangyán nakò kag inro pangamuyò agór indí akó mahadlok magpadayon sa pagbisaya kung ni-o kag nararapat.

KAG KATAPUSAN IT SUYAT

²¹ Ngasing, para ma-ayamán ninró kag tanán tungór sa akò, gingsusugò nakò si Tíkiko^z sa inró. Sidá kag atò pinalanggang hali sa pagtu-o ag matutom nak sugu-ón it Gino-o Kadâ sidá kag akò ingsusugò papanhà rahâ pramas ma-ayaman ninró tungór sa amò ag pramas mapakusog kag inro bu-ót. ²² Kalí ay agór ma-ayamán ninró kag tungór sa amò ag mapakusog kag inro bu-ót.

²³ Mga hali nakò sa pagtu-o, kabáy pang mapasa-inróng tanán kag katimunungan ag pagpinalangga-án parayan sa pagtu-o nak naghahalín sa Diós nak Tatay ag halín kang Gino-ong Hesu-Kristo.

²⁴ Kabáy pa rang kag kalu-oy it atò Gino-ong Hesu-Kristo ay mapasa-inróng tanán nak wayâ gitutungón it pagpalangga sa Idá.

^z6:21 Basaha kag Binuhatan 20:4kung hari-ín ingmitlang si Tikiko bilang usá sa mga ka-ibahan ni Apostol Pablo sa ibáng mga biyahe nidá.